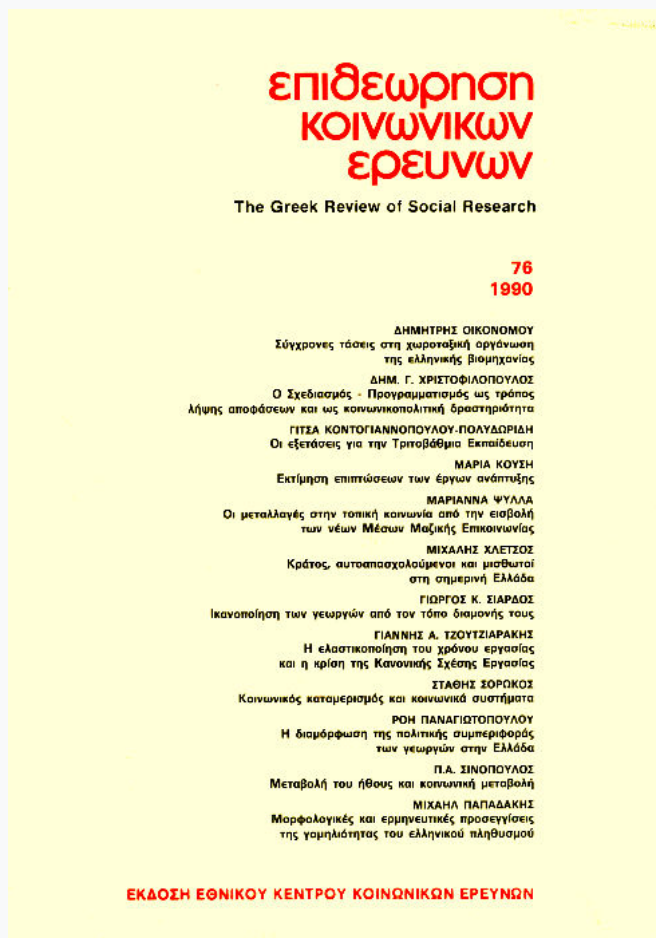

The Greek Review of Social Research

Vol 76 (1990)

76

Henri Mendras, Michel Verret, Les champs de la
sociologie française

Λάουρα Μαράτου-Αλιπράντη

doi: [10.12681/grsr.952](https://doi.org/10.12681/grsr.952)

Copyright © 1990, Λάουρα Μαράτου-Αλιπράντη

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Μαράτου-Αλιπράντη Λ. (1990). Henri Mendras, Michel Verret, Les champs de la sociologie française. *The Greek Review of Social Research*, 76, 266–270. <https://doi.org/10.12681/grsr.952>

ΤΑ ΠΕΔΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

Henri MENDRAS, Michel VERRET
Les champs de la sociologie française,

Παρίσι, Armand Colin, 1988 (Collection U), 270 σελ.

Το συλλογικό βιβλίο σχετικά με τα *Πεδία της σύγχρονης γαλλικής κοινωνιολογίας* που δημοσιεύτηκε με την επιμέλεια των Henri Mendras και Michel Verret, αποτελεί τη γαλλική έκδοση, ενώ είχε προηγηθεί η έκδοσή του στην κινεζική γλώσσα. Το βιβλίο αυτό, που πραγματοποιήθηκε με την πρωτοβουλία της Ακαδημίας Κοινωνικών Επιστημών της Κίνας, είχε στόχο την παρουσίαση της φυσιογνωμίας της σύγχρονης γαλλικής κοινωνιολογικής επιστήμης και σκέψης στο κοινό της Κίνας, θέμα που αναμφίβολα ενδιαφέρει και τους γάλλους και γαλλόφωνους αναγνώστες.

Οι δύο συγγραφείς συγκέντρωσαν για το σκοπό αυτό είκοσι μελέτες από διαπρεπείς γάλλους κοινωνιολόγους, που ο καθένας στον τομέα της ειδικότητάς του αναπτύσσει ένα επιμέρους θέμα. Ωστόσο, θα πρέπει να επισημάνουμε ότι οι προσεγγίσεις αυτές δεν εξαντλούν όλους τους κλάδους της σύγχρονης κοινωνιολογίας. Ακόμα, εκτός από τα θεωρητικά και τα μεθοδολογικά προβλήματα που αναπτύσσονται σ' αυτές, παρουσιάζονται παράλληλα και αποτελέσματα εμπειρικών ερευνών. Με τον τρόπο αυτό, δίνεται η ευκαιρία στον αναγνώστη να πληροφορηθεί όχι μόνο τις κύριες τάσεις και εξελίξεις της γαλλικής κοινωνιολογικής σκέψης, αλλά και τα βασικά προβλήματα που χαρακτηρίζουν τη σημερινή κοινωνία της Γαλλίας, όπως αυτά

προβάλλονται μέσα από τα αποτελέσματα των εξειδικευμένων εμπειρικών μελετών.

Πέρα από τις μελέτες που περιλαμβάνονται στα τέσσερα βασικά μέρη του βιβλίου, υπάρχουν στην αρχή τρεις γενικές εισαγωγικές προσεγγίσεις. Πρώτος, ο Michel Verret επιχειρεί μια ιστορική αναδρομή στους πρωτεργάτες και θεμελιωτές της γαλλικής κοινωνιολογίας (Saint-Simon, Comte και κυρίως τον Durkheim) και παρουσιάζει τις εξελικτικές φάσεις της κοινωνιολογικής σκέψης και τα ρεύματα που την προσδιόρισαν από τον 19ο αιώνα και μετά. Για τη μεταπολεμική περίοδο, ο συγγραφέας περιγράφει τις νέες τάσεις και αναζητήσεις, τα καινούρια ερωτήματα που προβάλλονται, τους νέους τρόπους προσέγγισης των κοινωνικών φαινομένων και τις νέες προβληματικές που διαμορφώνονται την περίοδο αυτή, όπως π.χ. η θεωρία της «συλλογικής συνείδησης», η «υπαρξιακή προβληματική» («ύπαρξη» όπως αυτή βιώνεται για τους «υπαρξιστές», και «παρκότος υλισμός» για τους μαρξιστές). Πάντως, με την επικράτηση των καινούριων μεθοδολογικών εργαλείων στην κοινωνική έρευνα τα οποία εφαρμόστηκαν αρχικά στις αγγλοσαξονικές χώρες, καταλήγει ο συγγραφέας, δίνεται πλέον η δυνατότητα όχι μόνο στη θεωρητική προσέγγιση του κοινωνικού αντικείμενου αλλά και στην εμπειρική διερεύνησή του. Έτσι, κατά τη μεταπολεμική περίοδο

παρητρείται σημαντική ανάπτυξη των εμπειρικών ερευνών που είναι χρήσιμες για την πολύπλευρη εξέταση των δομικών μεταβολών που συντελούνται στη γαλλική κοινωνία.

Η δεύτερη γενική παρουσίαση του Henri Mendras αναφέρεται στις κύριες τάσεις μετασχηματισμού της γαλλικής κοινωνίας. Ο συγγραφέας επικεντρώνει την ανάλυσή του αυτή στις δομικές μεταβολές που πραγματοποιήθηκαν σε σχέση με τη σύνθεση του πληθυσμού, και τα δημογραφικά φαινόμενα γενικότερα, στο θεσμό της οικογένειας και στην αύξηση της γυναικείας επαγγελματικής απασχόλησης, γεγονός που, όπως επισημαίνεται, έχει αποτέλεσμα την επιβολή νέων στρατηγικών και διαφορετικών συμπεριφορών. Ακόμα, αναφέρεται στην επικράτηση των διαφόρων μορφών της «άτυπης-υπόγειας οικονομίας» στην καθημερινή ζωή καθώς και στην ανακάλυψη της τοπικής ζωής με την επιστροφή και επανεγκατάσταση στα μικρά επαρχιακά κέντρα, γεγονός που προκαλεί και την ενίσχυση της τοπικής οργάνωσης της κοινωνίας. Τέλος, ο συγγραφέας επισημαίνει τις αλλαγές και τις ανακατατάξεις που έγιναν στις κοινωνικές σχέσεις και στις πολιτισμικές αξίες με τη διάδοση νέων τρόπων συμπεριφοράς που συνδέονται άμεσα με τη διόγκωση των μεσαίων κοινωνικών στρωμάτων.

Στη συνέχεια, η τρίτη γενική παρουσίαση του Raymond Boudon αναφέρεται σ' ένα επίκαιρο αλλά και βασικό μεθοδολογικό πρόβλημα της κοινωνιολογίας, το οποίο ίσως διαφοροποιούσε εξαρχής την κλασική κοινωνιολογία γερμανικής παράδοσης από τη γαλλική κοινωνιολογία: τη χρησιμοποίηση της «ατομιστικής μεθόδου» (methode individualiste) ή της «ολιστικής» (methode holiste) ως μεθόδου προσέγγισης και ερμηνευτικού εργαλείου των συλλογικών κοινωνικών φαινομένων. Η ατομιστική μέθοδος, όπως αναφέρεται, διαφοροποιείται από την ολιστική από το γεγονός ότι η πρώτη έχει ως αρχή της να ερμηνεύει τα συλλογικά φαινόμενα έχοντας ως πλαίσιο αναφοράς το άτομο και αρνείται να χρησιμοποιεί μια κοινωνική ομάδα ως άτομο που δρα και η οποία θα είχε ενδεχομένως ατομική ταυτότητα, συνείδηση και θέληση. Κάνοντας ορισμένες αναφορές σε συγκεκριμένα παραδείγματα σχετικά με την εφαρμογή των δύο αυτών προσεγγίσεων, ο συγγραφέας

καταλήγει ότι γενικά η πρόοδος της γνώσης είναι δυνατόν να ερμηνευτεί ως ένα πέρασμα από το ολιστικό παράδειγμα στο ατομικό.

Περνώντας τώρα στο πρώτο μέρος του βιβλίου όπου εξετάζονται οι «Δομές», ο Marcel Jollivet αναφέρεται πρώτος «στους μετασχηματισμούς στον αγροτικό χώρο: από τον γεωργό στον επαγγελματία-αγρότη». Πράγματι, ο χώρος αυτός παρουσιάζει πολλές ιδιαιτερότητες στη Γαλλία: ενώ είναι μία από τις πρώτες καπιταλιστικές-βιομηχανικές χώρες της Ευρώπης, ο αγροτικός της τομέας είναι εξαιρετικά σημαντικός και είναι η δεύτερη ευρωπαϊκή χώρα σε εξαγωγές αγροτικών προϊόντων. Ο συγγραφέας περιγράφει τις συνθήκες κάτω από τις οποίες αναπτύχθηκε η αγροτική κοινωνιολογία ως αυτόνομος κλάδος τα τελευταία τριάντα χρόνια στη Γαλλία και αναπτύσσει τις βασικές κατευθύνσεις που ακολούθησαν οι αρχικές μελέτες αγροτικής κοινωνιολογίας. Οι μελέτες αυτές απέβλεπαν λοιπόν αφενός στη διερεύνηση των μορφών, των επιδράσεων, των συνθηκών και των επιπτώσεων του εκσυγχρονισμού της γεωργίας στην κοινωνία και αφετέρου στην επισήμανση των διαδικασιών διάδοσης των νεοτερισμών-καινοτομιών ανάμεσα στον γεωργικό πληθυσμό. Πάντως, ο συγγραφέας επισημαίνει ότι το ερώτημα που τέθηκε πριν από είκοσι περίπου χρόνια σχετικά με «το τέλος των αγροτών» εξακολουθεί να παραμένει μέχρι σήμερα επίκαιρο και οι σύγχρονες έρευνες, διερευνώντας τους μετασχηματισμούς του αγροτικού χώρου σε σχέση με τις τεχνολογικές εξελίξεις, εξετάζουν κυρίως το ζήτημα της θέσης του αγρότη-καλλιεργητή στη σημερινή βιομηχανική κοινωνία.

Τι συμβαίνει όμως με τη μελέτη του αστικού χώρου; Ο Henri Raymond παρουσιάζει λοιπόν «τους μετασχηματισμούς στον αστικό χώρο». Η αστική κοινωνιολογία που αναπτύχθηκε στη Γαλλία κατά τη δεκαετία του '50, με πρωτεργάτες τους Chombart de Lauwe και Lefebvre και κατόπιν τους Castells, Coing κ.ά. είχε στόχο τη διερεύνηση αφενός των τρόπων ζωής στην πόλη και αφετέρου της επίδρασης του ρόλου του καταλισμού στην «αναπαραγωγή» της κοινωνικής δομής στον αστικό χώρο. Κάνοντας αναφορές σε διάφορες μελέτες, ο συγγραφέας επισημαίνει ότι η γαλλική αστική κοινωνιολογία, παρά τόν διε-

πιστημονικό της χαρακτήρα (ιστορία, γεωγραφία, πολεοδομία, αρχιτεκτονική κλπ.), παραμένει περισσότερο «κοινωνιολογία του αστικού χώρου» παρά «κοινωνιολογία των πόλεων».

Οι Alain Touraine και Michel Wieviorka εξετάζοντας στη συνέχεια την «εργατική τάξη» αναφέρονται στις κοινωνικές ιδιαιτερότητες κάτω από τις οποίες αναπτύχθηκε η εργατική τάξη και το εργατικό κίνημα προπολεμικά, δίνοντας έμφαση περισσότερο στον πολιτικοϊδεολογικό χαρακτήρα των μελετών της εποχής εκείνης. Ωστόσο, οι δομικές αλλαγές που παρατηρούνται στην αγορά εργασίας σε συνδυασμό με την αυτοματοποίηση της βιομηχανικής εργασίας μεταπολεμικά, έχουν αποτέλεσμα τη ριζική μεταβολή της εικόνας του εργατή. Έτσι, παρατηρείται μια εξασθένηση της μορφής της εργατικής τάξης ως βασικού ιστορικού φαινομένου, αδιαχώριστου από την πορεία του καπιταλισμού. Παράλληλα, το συνδικαλιστικό εργατικό κίνημα χάνει κι αυτό σταδιακά τη δύναμή του. Έτσι, αναπτύσσεται μια κοινωνιολογία όπου επιχειρείται περισσότερο μια κριτική θεώρηση της εργατικής τάξης και εξετάζονται κυρίως προβλήματα που έχουν σχέση με την επίδραση των αντιθέσεων και των συγκρούσεων των αντίθετων κοινωνικών ομάδων στο χώρο της εργασίας, όπως αυτές προκύπτουν μέσα από τις έντονες αντιθέσεις και διαπραγματεύσεις σ' έναν συγκεκριμένο τύπο κοινωνίας.

Στις αρχές της δεκαετίας του '70 καινούρια ερωτήματα που έχουν σχέση με τα γηρατειά γενικά και τους τρόπους ζωής των ηλικιωμένων-συνταξιούχων απασχολούν τους γάλλους κοινωνιολόγους, που βάζουν με τον τρόπο αυτό τα θεμέλια για την ανάπτυξη του τομέα έρευνας σχετικά με την «τρίτη ηλικία». Πράγματι, η άνοδος του επιπέδου ζωής, η γενίκευση του θεσμού των συντάξεων και η αύξηση του μέσου όρου ζωής είχαν αποτέλεσμα την «ανακάλυψη της τρίτης ηλικίας» η οποία διαρκεί τουλάχιστον δεκαπέντε χρόνια, αποτελεί μια νέα κοινωνική πραγματικότητα, μια καινούρια ζωή που δεν ταυτίζεται πλέον με τη φτώχεια, την αρρώστια και την απελπισία, τονίζει η Anne-Marie Guillemard. Πάντως, ο τομέας αυτός κατέχει σήμερα μια σημαντική θέση, ενώ οι σύγχρονες έρευνες ξεκινώντας από διαφορε-

τική προβληματική, διερωτώνται μήπως το φαινόμενο «τρίτη ηλικία» δεν αποτελεί κατασκευάσμα του κοινωνικού περιγύρου, γεγονός που θα συντελέσει ίσως και στον επαναπροσδιορισμό των σχέσεων ανάμεσα στα γηρατειά και την κοινωνία. Ακόμα, η μελέτη της τρίτης ηλικίας είναι δυνατόν να συμβάλει στην ανανέωση της κοινωνιολογικής θεωρίας.

Τελευταίο θέμα της ενότητας αυτής είναι «η κοινωνική διαστρωμάτωση και η κοινωνική κοινωνικότητα» το οποίο αναπτύσσει ο Yannick Lemel. Ο συγγραφέας παρουσιάζει συνοπτικά τις σύγχρονες αντιλήψεις για τις κοινωνικές τάξεις και αναφέρει περισσότερο στις σύγχρονες αναλυτικές μεθόδους και στατιστικές τεχνικές για την προσέγγιση του θέματος στο εφαρμοσμένο πεδίο. Ακόμα παρουσιάζει μια σειρά προβλημάτων και ιδιαιτεροτήτων που απαντώνται στις εμπειρικές έρευνες κοινωνικής διαστρωμάτωσης και της κοινωνικής κινητικότητας.

Στο δεύτερο μέρος του βιβλίου οι εργασίες επικεντρώνονται στις κοινωνικούς «θεσμούς». Έτσι, η Martine Segalen παρουσιάζοντας το «θεσμό της οικογένειας» αναφέρεται στις βαθιές μεταβολές που συντελέστηκαν σ' αυτόν καθώς και στη θέση της γυναίκας μεταπολεμικά, όπως προκύπτουν μέσα από τα αποτελέσματα των πολυάριθμων εμπειρικών ερευνών, που με διαφορετικές τεχνικές διερεύνησαν πολλές πτυχές της οικογενειακής ζωής. Εξάλλου, η συγγραφέας επισημαίνει ότι αν και ο τομέας της «κοινωνιολογίας της οικογένειας» στη Γαλλία έχει ανανοθεθεί ως προς τη θεματολογία του, έχει διευρύνει την προβληματική του και έχει διαφοροποιήσει τις μεθόδους και τις τεχνικές του, εντούτοις δεν μπόρεσε ακόμα να ξεφύγει από την προβληματική που έχει ως βασικό σημείο αναφοράς την «κρίση της οικογένειας».

Όπως είναι γνωστό, η εργασία των περισσότερων ανδρών και γυναικών στις σύγχρονες ανεπτυγμένες κοινωνίες πραγματοποιείται στο πλαίσιο κάποιου οργανισμού: στρατός, σχολεία, διάφορες επιχειρήσεις του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα κλπ., γεγονός που οδήγησε στη δημιουργία πρόσφατα ιδιαίτερου τομέα στο χώρο της κοινωνιολογίας, της «κοινωνιολογίας των οργανισμών», επισημαίνει ο Michel Crozier. Ωστόσο, οι με-

λέτες για τη «γραφειοκρατία» και τη «γραφειοκρατικοποίηση της κοινωνίας» του Max Weber αποτέλεσαν και τους βασικούς άξονες για τη μελλοντική μορφοποίηση των αναζητήσεων και των κατευθύνσεων της κοινωνιολογίας των οργανισμών. Πάντως, οι πρώτες μελέτες που διεξήχθησαν κατά την περίοδο 1950-1965, ενώ επιχειρούν νέες προτάσεις και ορισμούς όσον αφορά τους οργανισμούς και τα «γραφειοκρατικά συστήματα», εντούτοις δεν είχαν πρακτική εφαρμογή ως προς τη μεταβολή των διοικητικών δομών και μεθόδων στο γαλλικό σύστημα διοίκησης. Σήμερα, οι πολυάριθμες εμπειρικές έρευνες που πραγματοποιούνται επικεντρώνονται περισσότερο σε θέματα σχετικά με τα συστήματα λήψης αποφάσεων και διοίκησης καθώς και με τις σχέσεις ιεραρχίας που επικρατούν στους οργανισμούς και στις διοικητικές υπηρεσίες, ενώ τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται ευρύτατα για την ανάπτυξη των διαφόρων συμβουλευτικών υπηρεσιών πάνω σε θέματα διοίκησης στον ιδιωτικό κυρίως τομέα.

«Το σχολείο και η εκπαίδευση», που αποτελούν αναμφίβολα βασικούς κοινωνικούς θεσμούς, έγιναν από νωρίς αντικείμενα μελέτης και αποτέλεσαν ιδιαίτερο τομέα της γαλλικής κοινωνιολογίας ήδη από την περίοδο του Durkheim. επισημαίνει ο Jean-Claude Passeron, ως ειδικός της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης. Οποσδήποτε, μεταπολεμικά, με τη διάδοση του εμπειρισμού, οι έρευνες γύρω από την εκπαίδευση αλλάζουν μορφή, παύουν να έχουν ιστοριοφιλοσοφικό χαρακτήρα και αποσκοπούν αφενός στη διερεύνηση των ανισοτήτων στη δυνατότητα πρόσβασης στην εκπαίδευση και αφετέρου στη μελέτη του θέματος της αναπαραγωγής των κοινωνικών ανισοτήτων στο σχολείο και στους παράγοντες διαφοροποίησης, όπως αυτά εμφανίζονται στις βιομηχανικές κοινωνίες. Πάντως, οι έρευνες που πραγματοποιούνται στη Γαλλία τα τελευταία είκοσι χρόνια έχουν διεπιστημονικό χαρακτήρα και προσβλέπουν στη σύνδεση των εμπειρικών μεθόδων με τις θεωρητικές αναζητήσεις πάνω στο θέμα της εκπαίδευσης.

Ο τομέας της «κοινωνιολογίας της θρησκείας» έχει κι αυτός μεγάλη παράδοση στη Γαλλία και τα θρησκευτικά φαινόμενα αρχίζουν να μελετώνται από τους Frederic Le

Play και Durkheim από τον 19ο αιώνα, επισημαίνει ο Emile Poulat παρουσιάζοντας το θεσμό της «εκκλησίας». Η κοινωνική έρευνα στον τομέα αυτό επικεντρώνεται σήμερα στα φαινόμενα της «μείωσης της θρησκευτικής πρακτικής», των «μοντέρνων θρησκευτικών πρακτικών», των «διαφορετικών μορφών θρησκευτικής στράτευσης έξω από την Καθολική Εκκλησία» καθώς και στη μελέτη των «θρησκευτικών μειονοτήτων» (προτεστάντες, εβραίοι, μουσουλμάνοι κλπ.).

Το τρίτο μέρος του βιβλίου αφορά τις «διαδικασίες». Πρώτος ο Jean-Daniel Reynaud παρουσιάζει το θέμα «εργασία, εργασιακές σχέσεις και συνδικαλισμός». Ο συγγραφέας παρουσιάζει τις σύγχρονες τάσεις και αναζητήσεις σχετικά με τα προβλήματα της εργασίας ως κοινωνικής διαδικασίας, όπως αυτά προκύπτουν μέσα από τις έντονες αντιθέσεις-συγκρούσεις, διαπραγματεύσεις και νέες στρατηγικές που διαμορφώνονται στο πλαίσιο της μισθωτής εργασίας. Ακόμα, ο συγγραφέας θέλοντας να δείξει τις κατευθύνσεις της σύγχρονης κοινωνιολογίας της εργασίας στη Γαλλία, επισημαίνει ότι οι εμπειρικές έρευνες έχουν κυρίως ως αντικείμενό τους εργασιακά και συνδικαλιστικά προβλήματα καθώς και τις επιπτώσεις της τεχνολογίας στην αγορά εργασίας.

Περνώντας σ' ένα άλλο θέμα, ο Joffe Dumajedier αναλύει την «Κοινωνιολογία του ελεύθερου χρόνου» που αναπτύχθηκε κατά τα τελευταία τριάντα χρόνια. Όπως είναι γνωστό, η αύξηση του ελεύθερου χρόνου και του επιπέδου ζωής είχαν αποτέλεσμα και την ανάπτυξη των εκδηλώσεων αναψυχής: των πολιτισμικών εκδηλώσεων και των αθλητικών δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων. Έτσι, οι έρευνες γύρω από τον ελεύθερο χρόνο έχουν ως αντικείμενό τους την καλύτερη γνώση του κοινωνικού χρόνου στη σύγχρονη κοινωνία, διερευνώντας συγχρόνως τις κοινωνικές, πολιτισμικές και οικονομικές επιπτώσεις του φαινομένου αυτού στην καθημερινή ζωή.

Εξάλλου, ένας άλλος τομέας που έχει σημαντικά αναπτυχθεί κατά την τελευταία εικοσαετία, όχι μόνο στη Γαλλία αλλά και διεθνώς, είναι η «Κοινωνιολογία της Τέχνης». Πάντως, όπως επισημαίνει η ειδική πάνω σε θέματα κοινωνιολογίας της τέχνης Raymonde Moulin, η αρχική προβληματική

που είχε ως πλαίσιο αναφοράς τη σχέση κοινωνία/τέχνη, δεν αποτελεί πλέον βασικό σημείο αναζήτησης των σύγχρονων διερευνήσεων. Οι περισσότερες μελέτες σήμερα αναφέρονται στον επαναπροσδιορισμό του καλλιτέχνη, στις αλλαγές της επαγγελματικής καλλιτεχνικής καριέρας στους διάφορους τομείς της τέχνης (μουσική, λογοτεχνία, πλαστικές τέχνες κλπ.) καθώς και στις επιπτώσεις της νέας τεχνολογίας στην κατανομή της καλλιτεχνικής εργασίας. Ακόμα, η συγγραφέας επιχειρεί μία ουσιαστική κριτική στις ποικίλες θεωρητικές προσεγγίσεις που χρησιμοποιούνται στον τομέα της κοινωνιολογίας της τέχνης.

Στο τέταρτο και τελευταίο μέρος του βιβλίου παρουσιάζονται οι σχέσεις της κοινωνιολογίας με τις γειτονικές επιστήμες, όπου τονίζεται η ανάγκη διεπιστημονικής προσέγγισης των κοινωνικών φαινομένων. Έτσι, ο Michel-Louis Levy αναφέρεται στη Δημογραφία, ο Jean Cuisenier εξετάζει την Εθνολογία και τους δεσμούς της με την Κοινωνιολογία, ενώ τέλος ο Maurice Aymard αναφέρεται στην Ιστορία δείχνοντας τα κοινά σημεία, αλλά και τις ιδιαιτερότητες στη μέθοδο και στο περιεχόμενο που συνδέουν ή διαφοροποιούν τους δύο αυτούς επιστημονικούς κλάδους.

Πέρα από τις παραπάνω αναλύσεις, αντί συμπεράσματος, ο Michel Verret περιγράφει το «επάγγελμα του κοινωνιολόγου στη Γαλλία». Συγκεκριμένα παρουσιάζει τα προβλήματα που σχετίζονται με την εκπαίδευσή τους και τη θέση των κοινωνιολόγων ως επαγγελματιών εκθέτοντας τις δυνατότητες άσκησης επαγγέλματος και τις συνθήκες εργασίας. Πάντως, τρεις βασικοί τύποι επαγγελματικής πρακτικής φαίνεται ότι επικρατούν στη Γαλλία. Η πρώτη αφορά όσους σπουδάζουν κοινωνικές επιστήμες και στη συνέχεια, με ανώτερες σπουδές, εξειδικεύον-

ται στην κοινωνική έρευνα, γίνονται δηλαδή ερευνητές. Η δεύτερη πρακτική αφορά την απασχόληση στην «εκπαίδευση ενηλίκων» (διδασκαλία σε πανεπιστήμια ή άλλους οργανισμούς), ενώ το τρίτο είδος απασχόλησης των κοινωνιολόγων, ψυχολόγων κλπ. συνδέεται με τη «συμβουλευτική πρακτική» που πραγματοποιείται κυρίως στον ιδιωτικό τομέα.

Η τελευταία προσέγγιση της έκδοσης αυτής, όπως είναι φυσικό, είναι αφιερωμένη στην Κίνα. Ο Wei Hu μας περιγράφει την εικόνα που έχει διαμορφωθεί στην Κίνα γύρω από τη γαλλική κοινωνιολογική σκέψη και προβάλλει το ρόλο και τις επιδράσεις της γαλλικής κοινωνιολογίας στη διαμόρφωση της σύγχρονης κινεζικής κοινωνιολογίας.

Αντικείμενο του αξιόλογου αυτού βιβλίου ήταν, όπως διαπιστώσαμε, η σκιαγράφηση των τάσεων που επικρατούν στην κοινωνιολογία στη Γαλλία σήμερα, ενώ επιχειρήθηκε μια σφαιρική προσέγγιση του θέματος. Έτσι, εκτός από την τεκμηριωμένη και συστηματική παρουσίαση των θεμάτων που περιελήφθησαν στη συλλογική αυτή έκδοση, παρουσιάστηκαν και οι νέες αναζητήσεις και οι σύγχρονες αντιλήψεις στο θεωρητικό και μεθοδολογικό πλαίσιο σε κάθε επιμέρους τομέα της κοινωνιολογίας, όπως αυτές διαμορφώθηκαν μεταπολεμικά στη Γαλλία και διεθνώς.

Αναμφίβολα, εκδόσεις όπως αυτή είναι εξαιρετικά χρήσιμες γιατί μας προσφέρουν πολύπλευρη πληροφόρηση εξαιτίας της ευρύτητας των θεμάτων που αναπτύσσονται. Ταυτόχρονα, όμως, προσκομίζοντας νέα στοιχεία και νέες οπτικές γωνίες για την προσέγγιση του αντικειμένου, δίνουν καινούρια ώθηση και ερεθίσματα για παραπέρα ερευνητικές και συνθετικές εργασίες.

Λάουρα ΜΑΡΑΤΟΥ-ΑΛΙΠΡΑΝΤΗ